

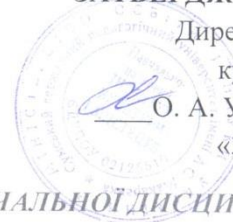
Сумський державний педагогічний університет

імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного
навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту
культури і мистецтв
О. А. Устименко-Косоріч
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Хорознавство

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 014 Середня освіта

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність Музичне мистецтво

(шифр і назва)

освітня-програма/програми бакалавр

Мова навчання українська

Погоджено науково-
методичною комісією

НН інституту культури і
мистецтв

«31» серпня 2021 р.

Голова Руденко О.Ф.

Суми – 2021

Розробник: Заболотний І. П., професор кафедри хорового диригування,
вокалу та методики музичного навчання

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хорового
диригування, вокалу та методики музичного навчання

Протокол №   1   від « 27 » серпня _____ 2021 р.

Директор ННі культури і мистецтв О.А.Устименко-Косоріч

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3		Обов'язкова/ вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1-й, 1-й стн	1-й
Загальна кількість годин - 90	Освітній ступінь - бакалавр	Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
		30 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		48 год.	80 год.

		Консультації:	
		2 год.	2 год.
		Вид контролю: залік	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета. Курс «Хорознавство» є одним із важливих спеціальних предметів у системі підготовки сучасного бакалавра вчителя музичного мистецтва, і має на меті практичну підготовку студентів до майбутньої професійної діяльності як вчителя та керівника хору або ансамблю у позакласній роботі, набуття основних знань про організацію і комплектацію хорів різних видів і типів, опанування методами проведення занять в хоровому класі, ознайомлення з критеріями підбору репертуару хора, вмінням працювати над художньою виразністю хорових творів, формуванням необхідних професійних компетенцій бакалаврів музичного мистецтва – майбутніх вчителів музичного мистецтва, керівників шкільних хорів.

Завдання курсу:

- **методичні:**
- дати студентам систематизовані знання щодо комплектації, організації, проведення занять хорового колективу, а також алгоритм проведення занять у хоровому класі;
- **пізнавальні:**
- ознайомити майбутніх спеціалістів практичними знаннями методів роботи в хоровому класі;
- **практичні:**
- забезпечити професійну готовність студента до самостійної роботи як керівника хору.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Засвоєння курсу «Хорознавство» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: «Теорія музики»; «Історія світової музики»; «Цикл психолого-педагогічних дисциплін»; «Хорове диригування»;

«Хоровий клас»; «Постановка голосу»; «Сольфеджіо», «Музичний інструмент».

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Хорознавство» передбачають оволодіння знаннями історії, теорії та практики хорового мистецтва.

На заняттях з Хорознавства формується уявлення студента про типи і види хорів, теорії побудови і функціонування хорового виконавства, ознайомлення з історією хорового мистецтва.

У процесі засвоєння навчального курсу «Хорознавство» майбутні бакалаври вчителі музичного мистецтва мають опанувати такі програмні результати навчання:

<p>Знання: специфічної термінології та основних понять і категорій музичного мистецтва, основних концепцій, теорій та загальної структури музикознавчих наук.</p> <p>Уміння: розкривати зміст понять і категорій музичного мистецтва в контексті його історичного становлення.</p> <p>Комунікація: використання термінології під час комунікації диригента з колективом.</p>	<p>ПРН 1</p>	<p>Демонструвати знання музичної термінології, розуміння основних концепцій, теорій та загальної структури музикознавчих наук.</p>
<p>Знання: сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури</p> <p>Уміння: розкривати зміст сучасних теоретичних основ.</p> <p>Комунікація: використання знань у комунікації з колективом.</p>	<p>ПРН 2</p>	<p>Виявляти знання сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури.</p>
<p>Знання: сучасних теоретичних основ музичної педагогіки, педагогіки мистецтва, теорії художньої культури</p> <p>Уміння: розкривати зміст сучасних теоретичних основ.</p> <p>Комунікація: використання знань у комунікації з</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Виявляти інтегрування і диференціацію знання про зміст методичного інструментарію музично-педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва, пояснювати сутність засобів і методів активізації мистецько-творчого розвитку учнів, виховання художньо-</p>

колективом.		обдарованої особистості.
<p>Знання: засвоювати нові знання.</p> <p>Уміння: використовувати знання для самоактуалізації, саморозвитку та самокорекції.</p> <p>Комунікація: використання набутих знань у комунікації з колективом.</p>	ПРН 13	Виявляти здатність до самоактуалізації, саморозвитку та самокорекції у процесі мистецької й музично-педагогічної діяльності.
<p>Знання: особливостей української та англійської мов професійного спрямування.</p> <p>Уміння: використовувати знання мов у професійній діяльності.</p> <p>Комунікація: використання знань для написання професійних текстів.</p>	ПРН 16	Виявляти здатність до підготовки та редагування текстів професійного змісту державною мовою, володіння англійською мовою.
<p>Знання: етичних норм спілкування.</p> <p>Уміння: використовувати здатність здійснювати взаємодію та комунікацію</p> <p>Комунікація: здійснювати взаємодію та комунікацію з колегами, соціальними партнерами, учнями, вихованцями та їхніми батьками.</p>	ПРН 22	Виявляти здатність з дотриманням етичних норм здійснювати взаємодію та комунікацію з колегами, соціальними партнерами, учнями, вихованцями та їхніми батьками.
<p>Знання: особливостей духовного розвитку учнів, налагодження співпраці між учнями.</p> <p>Уміння: розвивати духовність, співпереживання і співпрацю в учнях і вихованцях.</p> <p>Комунікація: налагоджувати духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців.</p>	ПРН 23	Налагоджувати духовну спільність, співпереживання і співпрацю учнів і вихованців, ефективно працювати в мистецько-творчому учнівському і педагогічному колективах освітнього закладу, інших мистецьких об'єднаннях.
<p>Знання: різновікової психології, особливостей виховної роботи в освітньому закладі.</p> <p>Уміння: використовувати знання для створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання.</p> <p>Комунікація: здійснювати взаємодію та комунікацію з учнями.</p>	ПРН 27	Виявляти відповідальність за створення позитивного психологічного клімату, забезпечення процесу виховання і навчання всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів (залік)

Поточний контроль															Загальна сума
Розділ 1.				Розділ 2.					Розділ 3.						
Т. 1.1	Т. 1.2	Т. 1.3	Т. 1.4	Т. 2.1	Т. 2.2	Т. 2.3	Т. 2.4	Т. 2.5	Т. 3.1	Т. 3.2	Т. 3.3	Т. 3.4	Т. 3.5	Т. 3.6	
Поточний контроль															
7	7	7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	6	7	100
Контроль самостійної роботи															
Теми всіх розділів															

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами та методами демонстрування результатів навчання є поточне оцінювання знань студентів по засвоєнню прослуханих тем хорознавства практичній роботі з хором і семінарських заняттях, та підсумковому занятті який складається з теоретичних питань методики роботи в хоровому класі та аналізу хорової партитури.

6. Програма навчальної дисципліни

7. 1. Інформаційний зміст навчальної програми

Розділ 1. Актуальні питання методика роботи в хоровому класі

Тема 1. Питання організації занять хора.

Як прослуховувати хористів, комплектування хорових партій, з'ясування рівня музичної і співацької підготовки, визначення місця і часу занять хору.

Тема 2. Методика проведення репетицій хору.

Структура хорових занять, розспівування, за якими критеріями підбирати вправи для розспівки, послідовність голосних при розспівуванні тощо.

Тема 3. Репертуар хору.

Принципи підбору репертуару, функції репертуару, аналіз хорової партитури.

Тема. 4 Психолого – педагогічні особливості управління хором. Комунікаційні процеси хорового виконавства, типи керівників, типи навіювального впливу тощо.

Розділ 2. Теорія хорознавства.

Тема 1. Типи та види хорів.

Характеристика хору за типами співацьких голосів, за кількістю хорових партій, розташування хору на естраді.

Тема 2. Будова голосового апарату.

Гортань, дихальний апарат, артикуляційний апарат, резонатори.

Тема 3. Регістри співацького голосу..

Робота хормейстера над співацькою установкою, навичками дихання, звукоутворенням, дикцією.

Тема 4. Ансамбль хору.

Різновиди ансамблю: частковий і загальний, природній і штучний тощо.

Тема 5. Стрій хору та хорових партій.

Горизонтальний та вертикальний стрій, правила інтонування інтервалів, залежність чистоти інтонування від вокального звукоутворення.

Розділ 3. Історія хорового мистецтва.

Тема 1. Хорова музика на території Київської Русі.

Києво – Печерський монастир в школі якого професійно готували доместиків (співаків) та уставників (керівників) церковних хорів.

Тема 2. Ранні види запису хорової музики.

Кондакарний наспів і Стихирарний спів.

Тема 3. Хорове багатоголосся у ранній період розвитку професійної хорової музики.

Багатоголосний строчний спів. Путьове, демественне та знаменне багатоголосся.

Тема 4. Партесний хоровий спів.

Псалмами, канти та гімни. Хоровий концерт та видатні майстри хорового концерту.

Тема 5. Хорові об'єднання у ХІХ ст.

Творчість композиторів Перемишльської школи, творчість М. В. Лисенка.

Тема 6. Хорове мистецтво нашої держави у першій половині ХХ ст.

Творчість композиторів, майстрів хорового жанру М. Леонтовича, К. Стеценко, Я. Степового, О. Кошиця, С. Людкевича.

7.2 Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	ср		лек	пр	лаб	ср

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Актуальні питання методика роботи в хоровому класі.										
Тема 1. Питання організації занять хора.	6	2			4	6	2			4
Тема 2. Методика проведення репетицій хору.	6	2	2		2	6		2		4
Тема 3. Репертуар хору.	6	2			4	6				6
Тема 4. Психолого – педагогічні особливості управління хором.	6	2			4	6				6
Розділ 2. Теорія хорознавства.										
Тема 1. Типи та види хорів.	6	2			2	6				6
Тема 2. . Будова голосового апарату.	6	2	2		2	6				6
Тема 3 Регістри співацького голосу.	6	2			2	6				6
Тема 4. Ансамбль хору.	6	2	2		2	6		2		4
Тема 5. . Стрій хору та хорових партій.	6	2			4	6				4
Розділ 3. Історія хорового мистецтва.										
Тема 1. Хорова музика на території Київської Русі.	6	2			4	6				6
Тема 2. Ранні види запису хорової музики.	6	2			4	6				6
Тема 3. Хорове багатоголосся у ранній період розвитку професійної хорової музики.	6	2			4	6	2			4
Тема 4. Партесний хоровий спів.	6	2			4	6				6
Тема 5. Хорові об'єднання у XIX ст.	6	2	2		2	6				6
Тема 6. Хорове мистецтво нашої держави у першій	6	2	2		4	6				6

половині ХХ ст.										
Консультація			2					2		
Усього годин за I семестр	90	30	12		48	90	4	6		80
Разом	90	30	12		48	90	4	6		80

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Критерії підбору вокальних вправ для розспівування.	2
2	Розспівування або вокальне налаштування хору.	2(ЗФН-2 год.)
3	Презентація хорового твору.	2 (ЗФН-2 год.)
4	Пріоритети уваги диригента при розучуванні твору з хором.	2
5	Критерії підбору концертного репертуару для хора.	2
Разом		10 (ЗФН-4 год.)

8. Рекомендована література

1. Бриліант В.Ю., Палкін В.С. Вокальні вправи для самодіяльного хору. — К.: Музична Україна, 1978. — 23 с.
2. Ержемский Г.Л. Психология дирижирования. — М.: Музыка, 1988. — 80 с.
3. Заболотний І. П. Основи Хорознавства. Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2006. 180 с.
4. Карпенко Є.В. Диригентсько-хорова підготовка вчителя музики. – Суми: ВВП „Мрія – 1” ЛТД, 2001. — 109 с.
5. Коломоєць О.М. Хорознавство. – К.: Либідь, 2001. — 167 с.
6. Лащенко А.П. Хоровая культура. — К.: Либідь, 1989. — 34 с.
7. Люш Д.В. Развитие и сохранение певческого голоса. – К.: Музична Україна, 1988. — 140 с.
8. Мархлевський А.Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. — К.: Музична Україна, 1986. — 96 с.
9. Михайличенко О.В. Нариси з історії музично-естетичного виховання молоді в Україні. — К.: КДЛУ, 1999. — 224 с.
10. Нейгауз Г.Г. Об искусстве фортепианной игры. — М.: Музыка, 1967. — 310 с.

11. Нейгауз Г.Г. Размышления, воспоминания, дневники. — М.: Советский композитор, 1983. — 526 с.
12. Онеггер А. О музыкальном искусстве. — Л.: Музыка, 1979. — 264 с.
13. Питання диригентської майстерності: Збірка статей Упор. М.М. Канерштейн. — К.: Музична Україна, 1980.— 184 с.
14. Пігров К.К. Керування хором. — К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1962. — 202 с.
15. Смирнова Т.А. Хорознавство. — Харків: СДПУ, 2000. — 180 с.
16. Стахевич А.Г. Искусство Bel Canto в итальянской опере: Монография. — Харьков, 2000. — 155 с.
17. Стахевич О.Г. Основы вокальной педагогики. — Сумы, 2002. — 91 с.
18. Чернушенко В.А. Племя одержимых. // Могучее средство воспитания: Сборник статей. — Л., 1978. — С. 88 – 107.
19. Эрнесакс Г. На песенных дорогах. — Л.: Советский композитор, 1981. — 272 с.
- 20 Юссон Р. Певческий голос. — М.: Музыка, 1974. — 262 с.

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

Успішне викладання курсу потребує спеціально обладнаної аудиторії, музичного інструменту фортепіано, відео і ауто програвуючу апаратуру.